

NYVIDEN

| SYDDANSK UNIVERSITET | JUNI 2006 · NR. 6

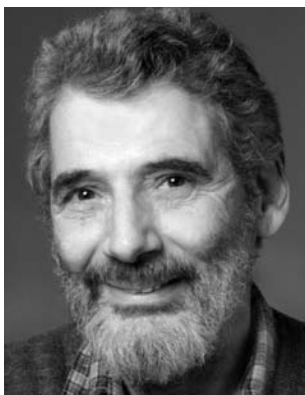
Når jeg bli'r gammel

side 6

Læs også :

Øjet i fokus | Den glemte hær | 24 timer i tænkeboks | En Esbjerg-specialitet | Dyster tysker i nyt lys

Af Peter Roepstorff,
Institut for Biokemi og
Molekylær Biologi

Hver måned inviterer redaktionen en ansat på universitetet til at være gæsteskribent.

Kan Danmark blive førende?

Det er det, politikerne med store ord proklamerer, vi skal blive. Men er det realistisk? Jeg hørte de samme politiske mål i mange lande. Det gælder f.eks. nærliggende lande som Sverige, Finland og Holland og fjerne som USA, Canada, Kina og Korea. Disse lande investerer meget mere i forskning og uddannelse, end vi gør. Danmark skrev i 2002 under på Barcelona målsætningen om, at det offentlige bidrag til forskning inden 2010 skal nå 1% af BNP. Siden er det danske bidrag gået ned, medens bl.a. Sverige allerede har passeret dette mål. Nu forlyder det, at der endelig skal investeres betydelige midler i forskningen. Det store spørgsmål er, om disse planer bliver ført ud i livet (vi er før blevet skuffede), og hvordan og på hvilke betingelser de vil blive udmøntet. De seneste meldinger tyder på, at primært "forskning", som direkte kan skabe nye produkter eller virksomheder, vil blive fremmet. Det er et stort spørgsmål, om der i den sammenhæng er tale om forsknings- eller udviklingsarbejde. Det må forventes, at projekterne skal indeholde klare "milepæle". Det forudsætter, at man allerede i ansøgningsfasen kender resultatet af forskningen og rationelt kan arbejde rettet mod milepælene. Det vil ikke give plads til, at unge studerende kan deltage i projekterne, fordi milepælene skal nås, og det aktualiseres yderligere af planer om at halvere tiden til specialestudiet, som inden for naturvidenskab oftest er eksperimentelt. Herved vil kommende studerende miste en væsentlig del af den kreative videnskabelige uddannelse. Yderligere synes de sidste meldinger fra den politiske højborg at antyde, at politikerne og VTU nu vil definere, hvad universiteterne skal forske i gennem meget specifikke udviklingskontrakter. Det må frygtes, at kombinationen af meget målrettede bevillinger og detaljstyring vil bringe os længere end nogensinde fra det politiske mål og fra de lande, vi konkurrerer med.

Dynamik og fornyelse

Min egen forskning er et godt eksempel. Da jeg for ca. 40 år siden startede forsøg på at analysere proteiner ved en teknik kaldet massespektrometri, blev det betragtet som ren utopi, og jeg ville aldrig med dagens udmeldinger have fået bevillinger til sådan forskning. Ikke desto mindre lykkedes det efter godt 10 år, hvilket medførte, at danske virksomheder var blandt de første i verden til at udnytte denne teknik i deres udviklingsarbejde og derved fik et forspring på ca. 5 år. I dag er massespektrometri standard i alle større farmaceutiske og bioteknologiske virksomheder. Studerende, vi har uddannet, er eftertragtede i både danske og udenlandske virksomheder. Da først resultatet af det lange seje træk forelå, var det ikke svært at få bevillinger, men i startfasen var det støtte fra fremsynede virksomheder og visionære forskningsprogrammer, som løftede os.

Mit budskab til politikerne er: "Lad være med at tro, at forskningsemnerne og metoderne kan besluttes af jer eller embedsmænd i ministerier. Det politiske system skal gøde jorden, så der er grobund for, at kreative forskere kan bringe deres visioner frem til brugbare resultater". Vi er alle interesserede i, at vores forskning på et eller andet tidspunkt vil finde anvendelse, men den praktiske udnyttelse af resultaterne placeres langt bedre i virksomhedernes udviklingsafdelinger end i det akademiske laboratorium. Jeg vil anbefale, at en rapport fra Analyseinstitut for Forskning med titlen: "Dynamik og fornyelse på danske universiteter og sektorforskningsinstitutioner" støves af og nærlæses igen. Den kan måske give nogle retningslinier for, hvordan vi kan nærme os det politiske mål, at Danmark skal være et førende videns- og innovationssamfund.

Indhold

Øjet i fokus **side 4**

Gammel på den unge måde **side 6**

Den glemte hær **side 10**

En Esbjerg-specialitet **side 13**

Dyster tysker i nyt lys **side 14**

24 timer i tænkeboks **side 18**

Den glemte hær

Umiddelbart efter Anden Verdenskrig sendte regeringen danske soldater i britisk tjeneste. Soldaterne blev blandt andet udstationeret i Grækenland og Palæstina, og det medførte store politiske uenigheder herhjemme **side 10**

Øjet i fokus

Disputats giver ny viden **side 4**

Når jeg bli'r gammel

Alder skal ikke ændre livsstil **side 6**

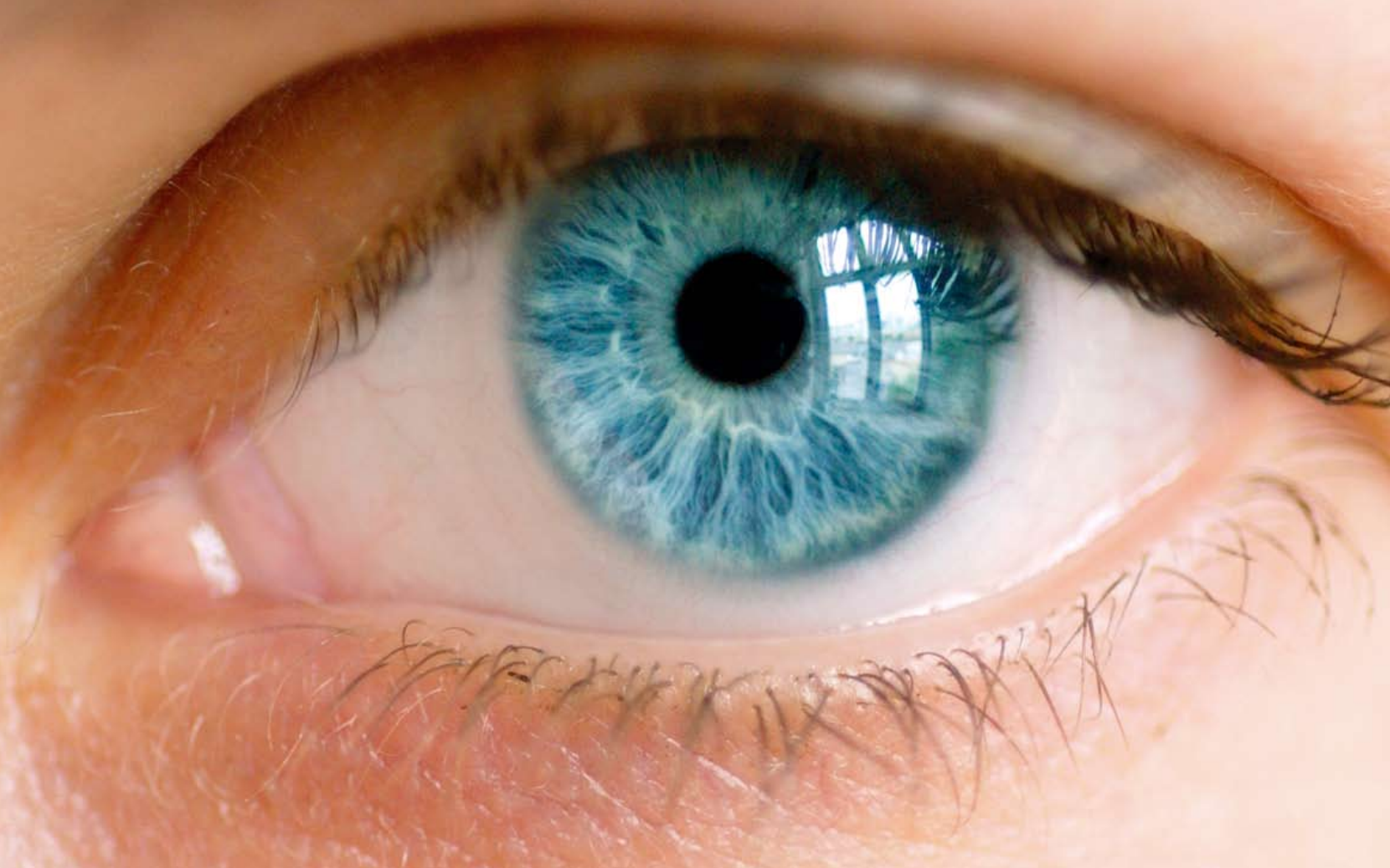
I Raabes læsespor

Ph.D. blev til doktorafhandling **side 14**

Ældre end gammeldaws

Studerende serverede mad fra antikken **side 18**

I sin afhandling undersøger Flemming Møller blandt andet de bittesmå bevægelser, øjet foretager sig, når det skal fikseres. Foto: Scapix

Øjet i fokus

Ny doktorafhandling giver håb om, at lægerne kan forbedre behandlingen af alvorlig øjensygdom

Diabetes på nethinden er den hyppigste årsag til blindhed blandt danskere. Omkring tusinde mennesker mister årligt synet, mens mange flere får nedsat synsstyrke. Sygdommen behandles hovedsageligt ved hjælp af laserstråler, men den metode kan samtidig medføre skader på nethinden. Det skyldes blandt andet, at arrene efter strålerne med tiden kan udvide sig og ødelægge mere af øjet.

En ny doktorafhandling giver imidlertid håb om, at lægerne i fremtiden kan tage højde for disse ar og mere præcist beregne,

hvor på nethinden de kan placere laserstrålerne, så risikoen for bivirkninger reduceres.

Det er afdelingslæge, klinisk lektor, Ph.D. ved Syddansk Universitet, Flemming Møller, der står bag de nye resultater. Om kort tid forsvare han den medicinske doktorgrad med afhandlingen "Quantification and characterization of fixational eye movements in normal test persons and in patients with macular disease".

I sin afhandling undersøger Flemming Møller blandt andet de bittesmå bevægelser, øjet foretager sig, når det skal fikseres.

- Mennesket kan ikke selv se bevægelserne, men de er nødvendige for vores evne til at opfatte synsindtryk. Jeg har målt, hvor hurtigt bevægelserne foregår, og om de er ens i begge øjne. Og så har jeg undersøgt, hvor stort et område af nethinden, man bruger under fiksering, fortæller Flemming Møller.

Det er især det sidste, som er interessant i forhold til laserstrålerne. Ved hjælp af en maskine har forskeren således været i stand til at måle øjnenes positioner 250 gange i sekundet. Efterfølgende har en computer analyseret samtlige positioner og ud fra koordinaterne beregnet, hvilke områder øjet oftest befinder sig i.

- Det er sandsynligvis der, at den højeste koncentration af nethindens sanseceller befinder sig. Derfor gælder det om at benytte en sikkerhedsafstand til det område, når vi giver laserbehandling. Det gør vi ganske vist også i dag, men punktet varierer fra person til person, og det tager lægerne normalt ikke højde for, advarer Flemming Møller.

Han tilføjer, at hans system med diagram og koordinater derfor kan være en metode til at måle, hvor stort et område af nethinden den enkelte patient fokuserer med.

Til dagligt arbejder han også ved øjenambulatoriet på Odense Universitetshospital. Og selv om han har forsket i øjets bevægelser i ti år – og undervejs også har gennemført en Ph.D.-afhandling om emnet – understreger han, at det generelt ikke er et område, videnskaben har stået i kø for at studere.

- Derfor er der fortsat meget, vi ikke har tilstrækkelig viden om. For eksempel findes der hurtige og langsomme bevægelser, når

øjet skal fikseres, og vi kender endnu ikke betydningen af disse forskelle, siger Flemming Møller.

Hans forsvar finder sted den 9. juni ved Syddansk Universitet i Odense.

Fra artiklen

| - Ved hjælp af en maskine har forskeren således været i stand til at måle øjnenes positioner 250 gange i sekundet.

Af Kent Kristensen, kk@adm.sdu.dk

LUNDBECKFONDEN

INDKALDELSE AF FORSLAG TIL KANDIDATER TIL

Lundbeckfondens Talentpriser 2006

Lundbeckfonden vil også i 2006 uddele en talentpris til 3 forskere under 30 år, der har præsteret særligt lovende forskning inden for sundheds- eller naturvidenskaberne.

Prisen er en personlig hæderspris på 75.000 kr. Prisen uddeles på basis af begrundede indstillinger fra ledende forskere ved de danske universiteter eller højere læreanstalter. Indstillingen sendes i 6 eksemplarer til Lundbeckfonden. Indstillingen må højst fylde 1 A4 side og skal ledsages af C.V. og publikationsliste vedrørende

den person, der indstilles. Indstillingen skal være Lundbeckfonden i hænde senest den 15. juni 2006. Tidligere indstillede kandidater kan genindstilles under forudsætning af, at de opfylder alderskriteriet.

Forslag, der kun fremsendes pr. fax eller e-mail vil ikke blive accepteret. Eventuelle spørgsmål kan rettes til fondens forskningschef, dr.med. Erik Juhl.

LUNDBECKFONDEN, Vestagervej 17, 2900 Hellerup. Tlf. 39128000. www.lundbeckfonden.dk

Lundbeckfonden er en erhvervsdrivende fond med væsentlige aktieposter i H. Lundbeck A/S og ALK-Abelló A/S. Fonden uddeler årligt ca. 220 mio. kr. til videnskabelige formål indenfor sundheds- og naturvidenskaberne.

Gammel på den unge måde

Danskere drømmer om at leve som hidtil, når den tredje og fjerde alder indtræffer. Ny bog stiller skarpt på vores forventninger til ældrelivet – og lægger op til diskussion

Tiden, hvor man kunne omtale landets ældre som en stor, homogen gruppe, er for længst forbi. Og i fremtiden vil der kun blive endnu mere forskel på de gamle. Vi danskere bliver nemlig stadig mere individuelle, og ny forskning viser, at vi nærer et stort ønske om at blive ved med at leve som vi altid har gjort, når brillerne engang bliver tykkere og håret tyndere.

Derfor er det forkert, at samfundet skærer alle gamle over en kam, og helt ude af trit med virkeligheden at fastholde ens ydelser og pensionsalder for alle. Det mener antropolog og Ph.D., Marie Konge Nielsen, der har stået i spidsen for et forskningsprojekt ved Center for Velfærdsstatsforskning på Syddansk Universitets Institut for Statskundskab.

- Jeg synes, vi skal have en generel diskussion om, hvordan det er at være gammel i Danmark, og om, hvordan fremtiden skal se ud for de ældre, siger hun.

Diskussionsoplægget er udkommet i form af bogen "Et godt liv som ældre", som er udgivet med støtte fra Socialministeriet, ÆldreForum og Styrelsen for Social Service. Her giver 33 repræsentativt udvalgte danskere i alderen 19-99 år deres bud på, hvordan et godt ældreliv bør se ud. Det samme gør formand og næstformand for Kommunernes Landsforening samt alle Christiansborgs socialpolitiske ordførere, der også fortæller, hvilke ændringer deres partier ønsker – og ikke ønsker – for fremtidens ældrepolitik. Alle disse tanker er suppleret med vurderinger fra aldringsforskere, hovedsageligt fra Syddansk Universitet, der giver sundhedsmæssige, psykologiske og sociologiske skøn på, hvordan ældrerollen forandrer sig i disse år.

- Politikernes holdninger afspejler tydeligt det parti, de tilhører. Men når de udtaler sig som mennesker, gør de sig de samme tanker og forestillinger som helt almindelige borgere. Her er tendensen, at selv om man ikke kan tale om en entydig opskrift på, hvordan vi definerer et godt ældreliv, så er der i hvert fald et klart mønster i svarene. Respondenterne er nemlig tydeligt farvede af, hvilket

stadium af livet, de selv befinder sig på – aldersmæssigt, økonomisk, erhvervs-mæssigt og så videre, forklarer Marie Konge Nielsen.

Ikke ens

Et klart fællestræk er, at der ikke skal vendes op og ned på tilværelsen, når alderdommen indtræffer. Forretningsmanden, der arbejder 60 timer om ugen, vil ikke til at drive den af hjemme på sofaen. Og bondekongen, der har levet et nøjsomt liv, begynder ikke at spise tandsmør, bare fordi gården er solgt, og folkepensionen går ind på kontoen hver måned.

Mange fremhæver desuden, at aktivitet i seniortilværelsen spiller en stor rolle. Den gode ældretilværelse fremkalder altså billedet af den rørige, aktive og frie pensionist, der knap kan få tiden til at slå til, mens skræmmebilledet er den jævnaldrende, grå ældre, der må nøjes med at registrere livet fra sin skammel ved vinduet i det kønsløse lejlighedskompleks.

- Folk er ikke ens, bare fordi de er lige gamle. Et menneske på 81 år kan repræsentere en mere ungdommelig livsstil end en på 58 år. Derfor mener jeg også, at vores aldersgrænser er blevet forældede, siger Marie Konge Nielsen.

Det understøttes af endnu et fællestræk, som den 40-årige antropolog har registreret blandt de 33 interviewpersoner. Uanset hvad der står på dåbsattesten, er det nemlig kun få af de ældre, der tænker på sig selv som gamle. En 76-årig kvinde forklarer eksempelvis, at hun stadig føler sig som en 28-årig indeni, og derfor jævnligt bliver forbavset over at se en ældre, fremmed kvinde i spejlet. Og blandt de yngre er det kun et fåtal, der har brugt mange kræfter på at tænke over fremtiden som gammel. Blandt andet fordi de jo netop ikke forestiller sig, at alderdommen skal medføre de store ændringer – og i særdeleshed fordi ældrelivet synes at ligge lysår forude.

- Vi deler ikke vores liv op i faser med fastlåste forestillinger om én rolle, der hører til den respektive livsfase. Af den årsag tror jeg

| - Jeg synes, vi skal have en generel diskussion om, hvordan det er at være gammel i Danmark.

Marie Konge Nielsen, antropolog

også, det vil blive sværere for politikere og myndigheder at oprettholde fastsatte aldersgrænser i fremtiden. Derfor må der også ske ændringer på et tidspunkt, og jo før vi begynder at diskutere ændringerne, des bedre, siger hun.

Behovsbestemt velfærd

Og presset vil kun vokse, mener Marie Konge Nielsen. Hendes analyser viser nemlig, at de yngste i undersøgelsen har langt de mest individualiserede værdisæt. Derfor forudser hun, at de kommende ældre bliver mere og mere forskellige. Og den voksende polarisering mellem rig og fattig gør blot forskellene større. Alligevel skal man ikke regne med, at politikerne vil stå i kø for at foretage ændringer på ældreområdet. - Som politiker er det meget svært at stille krav til ældre, fordi gruppen i offentligheden fremstilles som svag. Flere af dem jeg har talt med, frygter de ramaskrig, der vil lyde, hver gang de begynder at pille ved goder, som mange betragter som en selvfølgelighed. Så til trods for, at de faktisk er bevidste om, at man ikke

- I takt med, at vi lever længere og ændrer os, vil vi utvivlsomt stille nye krav.

Marie Konge Nielsen, antropolog

længere kan betragte de ældre som en homogen gruppe, er de påpasselige med at ændre noget, siger hun.

Nu er hendes håb, at forskningen kan være med til at åbne øjnene

for, at det er nødvendigt og muligt at tænke nyt på en række områder, hvis vi vil følge med tiden og samtidig bevare en velfærdsstat, der sikrer reel velfærd for dem, der har brug for det.

- En af løsningerne er at gøre velfærden mere behovsbestemt i stedet for aldersbestemt.

En anden er, at vi i højere grad begynder at betragte seniorer og ældre som ressourcer i

stedet for byrder. Vi lever i en verden, der dyrker ungdommen og ikke bruger de ældres erfaring og visdom. Men i takt med at vi lever længere og ændrer os, vil vi utvivlsomt stille nye krav - og også have andet at byde ind med. Derfor bliver vi nødt til at se på, hvordan vi bedst indretter vores samfund, så vi sikrer, at flest muligt får et godt liv som gammel, siger hun.

"Et godt liv som ældre" kan bestilles gennem ÆldreForum og downloades blandt andet på www.aeldreforum.dk

Af Dan Hansen, dan@adm.sdu.dk

25.000 kroner til kun 6,75%

Er du mellem 18 og 28 år, og vil du have mest muligt ud af dine penge? Så bliv Basic-kunde i Amagerbanken, vi giver dig en masse fordele. Du kan f.eks. oprette en kassekredit på op til 25.000 kr. for kun 6,75%* i rente. Det er gratis at oprette kreditten.

Basic pakken giver dig alt du behøver

- Billig kassekredit op til 25.000 kr. - oprettelsen er gratis
- Gratis Visa/Dankort
- Gratis MasterCard Classic efter normal kreditvurdering
- Gratis netbank - med gebyrfri regningsbetaling, e-Boks m.m.
- Gratis valutaveksling
- Gratis betalingskonto til dine faste udgifter
- Billig boligfinansiering med mulighed for afdragsfrihed - uanset om du bor i ejer- eller andelsbolig

Læs mere på basic.amagerbanken.dk

*) Kræver normal kreditvurdering. Renten er 6,75% (ÅOP 6,9%) pr. 1. april 2006. Renten er variabel.

Du kan også sende en sms til 1279 med teksten Basic, så kontakter vi dig hurtigst muligt (normal sms-takst).

Amagerbanken
Amagerbanken Fyn, Pogestræde 29 (ved Magasin)
tlf. 66144142

Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning søger seniorforsker / forsker

---

Ved Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCSF) er en stilling som seniorforsker/forsker ledig til besættelse snarest – efterår 2006.

UCSF er et forskningscenter, der drives i fællesskab af Hovedstadens Sygehusfællesskab (H:S) og Københavns Amt. Centret har til formål gennem sine forsknings- og undervisningsmæssige aktiviteter at udvikle områderne sundhedsfremme, omsorg og pleje. UCSFs forskning er praksisorienteret med klinisk profil. Gennemførelsen af forskningsprojekter, undervisning og forskningsvejledning udgør centrets basisaktiviteter.

Stillingen omfatter forskning, undervisning og vejledning med forpligtelse til international publicering/videnskabelig formidling. Stillingen ønskes besat med en person, der har relevante videnskabelige kvalifikationer med erhvervet ph.d.-grad inden for det sundhedsvidenskabelige fagområde samt relevant akademisk uddannelse fx sygeplejerske med akademisk uddannelse eller sociolog, antropolog, psykolog etc. Ansøgeren må have indsigt i både kvantitative og kvalitative forskningsmetoder og ekspertise inden for mindst et af felterne. Ansøgeren skal kunne forene teoriudvikling og anvendelsesorienteret forskning samt formidle på både videnskabeligt og populært niveau. Stillingen indeholder undervisning på postgraduat niveau af forskellige sundhedsprofessionelle grupper (tværfagligt) herunder forskningsmetodologi. Der skal ydes vejledning og etableres samarbejdsprojekter med sundhedsprofessionelle i klinisk praksis.

Ansøgningen skal indeholde: Curriculum vitae med oplysninger om uddannelse, videnskabelig produktion, kliniske erfaringer, undervisnings- og vejledningsmæssige erfaringer. Endvidere vedlægges en komplet og nummereret publikationsliste med angivelse af de (max 20) arbejder ansøgeren ønsker inddraget i bedømmelsen. Ansøgningen med bilag fremsendes til UCSF i fire eksemplarer.

Alle interesserede uanset alder, køn, race, religion eller etnisk tilhørsforhold kan søge.

Til bedømmelse af de indkomne ansøgninger nedsættes et bedømmelsesudvalg bestående af tre seniore forskere. Løn- og ansættelsesvilkår sker i henhold til overenskomst mellem H:S og AC.
Til stillingen er knyttet et årligt pensionsgivende tillæg.

Yderligere information om stillingen kan fås ved henvendelse til professor, forskningsleder Lis Adamsen tlf.: 35 45 73 38.

Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCSF)

Rigshospitalet, Afsn. 7331
Blegdamsvej 9, 2100 København Ø
Tlf: 35 45 73 36, email: ucsf@ucsf.dk

Ansøgningen skal være centret i hænde senest den 1. september 2006.

Den glemte hær

Som det eneste land sendte Danmark umiddelbart efter Anden Verdenskrig soldater til den britiske hær. En usædvanlig beslutning, som hurtigt gav politikerne vanskeligheder

Få måneder efter Anden Verdenskrig lod Danmark 2500 soldater indrullere i den britiske hær. Danskerne gennemgik militær træning i England og blev derefter udstationeret forskellige steder i verden, hvor britiske interesser var på spil.

Ingen andre nationer havde en tilsvarende aftale med Storbritannien, og det højt usædvanlige arrangement medførte situationer,

som skabte store politiske uenigheder blandt de hjemlige partier. Det gjorde det ikke bedre, at danskerne i modsætning til den oprindelige plan også kom til at operere i lande uden for det britiske imperium.

- De kom for eksempel til at gøre tjeneste i Grækenland og Palæstina, der ikke var britiske kolonier. Det var derimod kun interesse-

områder, og de var præget af voldsomme konflikter. I Grækenland var danskerne med til at nedkæmpe partisaner, som blandt andet bestod af kommunister, der under krigen havde kæmpet mod tyskerne. Og i Palæstina var danskernes opgave blandt andet at hindre jødiske bådflugtninge i at gå i land. Så man kan sige, at nogle af opgaverne stod i stærk kontrast til den indsats, modstandsbevægelsen havde ydet under besættelsen samt til redningen af de danske jøder.

Det siger Mona Jensen, som er historiker og ansat ved Historisk Samling fra Besættelsestiden på Syddansk Universitet.

Hun er ved at lægge sidste hånd på sin andel i et forskningsprojekt, der handler om udsendelsen af de 2500 danskere til britisk militærtjeneste efter befrielsen.

- Der er på mange måder tale om en glemt hær. De blev ikke genstand for opmærksomhed, da de efter et par år kom hjem, og det er meget lidt, der er skrevet om dem, fortæller Mona Jensen.

Drastisk skridt

Det var i sommeren 1945, at den danske regering besluttede at hverve frivillige til militærtjeneste i den britiske hær. Under sit ophold i London under krigen havde den konservative politiker John Christmas Møller flere gange givet udtryk for, at danske soldater skulle deltage i krigen mod Japan på britisk side.

- Det synspunkt havde han fortsat, da han var blevet udenrigsminister i Befrielsesregeringen, der tiltrådte den 9. maj og fungerede frem til Folketingsvalget oktober samme år. Men Japan kapitulerede hurtigere end ventet, og så blev det i stedet til denne aftale med briterne. Politikernes beslutning skal nok også ses i lyset af, at Danmark på det tidspunkt havde et stærkt behov for at lappe på de foregående års passivitet, vurderer Mona Jensen.

Hun tilføjer, at det alligevel var et drastisk skridt for Danmark at lade staten hverve frivillige til fremmed militærtjeneste, eftersom landet ellers havde en længere tradition for at være neutralt.

- Ret hurtigt efter udstationeringen skiftede det politiske klima i Danmark.

Mona Jensen, historiker

Men i befolkningen var der tilsyneladende mange, der gerne ville gøre en aktiv indsats for en af krigens store sejrherre. Myndighederne udleverede mere end 22.000 ansøgningsskemaer, hvoraf 11.000 blev returneret. Efter session på de dansk-britiske rekrutteringskontorer blev cirka 2500 danske mænd udvalgt.

- De blev placeret i lande som eksempelvis Indien, Pakistan, Palæstina og Grækenland.

Men ret hurtigt efter udstationeringen skiftede det politiske klima i Danmark, og det medførte, at myndighederne nu omgærdede de udsendte soldater med tavshed, fortæller Mona Jensen.

Hun tilføjer, at det også var helt ekstraordinære omstændigheder, der oprindeligt havde ført til beslutningen om at sende danskere til den britiske hær.

- Spørgsmålet blev afgjort af Befrielsesregeringen, og den udgjorde en ejendommelig konstruktion i det danske demokratis historie. Det var en overgangsregering, som ikke var parlamentarisk valgt, og den bestod både af modstandsfolk og af politikere. Fordelingen var halvt af hver, og på forhånd havde Frihedsrådet stillet en række betingelser for at gå i regering med nogle af de politikere, som de følte havde svigtet landet under krigen. Det var blandt andet kravet om, at Danmark skulle forlade neutralitetspolitikken, og den holdning blev underbygget med sloganet "aldrig mere en 9. april", beretter Mona Jensen.

Hendes forskning drejer sig især om det politiske spil i forbindelse med den dansk-engelske aftale.

- Der er stor usikkerhed om, hvordan politikerne stillede sig. Men man kan sige, at politikerne i regeringen delvist var bundet af Frihedsrådets holdning, og beslutningen blev ikke forelagt Rigsdagen (Folketinget og Landstinget). Da den efterfølgende blev offentliggjort i dagbladene, var der alligevel partier, som protesterede, og det var især Retsforbundet og De radikale, siger Mona Jensen.

Aftalen var oven i købet i strid med den danske straffelov, som forbød hvervning til fremmed krigstjeneste.

>

Cirka 2500 danske soldater aflastede de britiske værnepligtige. Selv om de også kom ud for eksotiske oplevelser, var tjenesten hård, og i blandt andet Palæstina blev danskerne ramt af modstridende følelser, når de blev part i de grusomme kampe mellem jøder og palæstinensere. Privatfoto.

<

- Men det ignorerede politikerne, og forklaringen er sandsynligvis, at mange af dem ventede på, at modstandsbevægelsens indflydelse på udenrigspolitikken fik en ende. Når først Befrielsesregeringen var afløst af en folkevalgt regering, forventede de et mere normalt politisk klima, vurderer Mona Jensen.

Slingrende udenrigspolitik

Ifølge hende stod det politiske barometer herhjemme også på ustadigt i de tidlige år efter krigen. Først var der en begejstring over for Storbritannien, men den blev hurtigt afløst af et ønske om at holde afstand til den gamle stormagt.

- Der opstod bred politisk enighed om, at Danmark skulle undgå at binde sig for tæt til de vestlige lande. Argumentet om, at vi var moralsk forpligtet over for englænderne, vandt ikke længere samme gehør, og måske spillede det også ind, at vi nu var blevet godkendt som allieret partner, siger Mona Jensen.

- I stedet ønskede politikerne en neutralitetslignende position, og efterhånden som den kolde krig tog form, ville de heller ikke lægge for stor afstand til Sovjetunionen. Den tidligere beslutning om at sende danske soldater i britisk tjeneste viste sig at være udenrigspolitisk sprængfarlig, og det var sandsynligvis også derfor, at politikerne var interesseret i at nedtone den. For eksempel argumenterede den socialdemokratiske Hans Hedtoft for, at russerne lige så vel kunne ønske vores hjælp til deres besættelse af Tyskland, tilføjer hun.

Den danske balancegang blev dog ikke gjort nemmere af, at John Christmas Møller under sit ophold i London havde lovet briterne endnu en tjeneste – nemlig at Danmark efter krigen ville aflaste dem ved at sende soldater til den britiske del af det besatte Tyskland.

- Det var danskerne ellers ikke så interesseret i. Politisk ville det bringe dem tæt på Storbritannien, og økonomisk var der også store konsekvenser. Her skulle de nemlig selv betale alle udgifterne, hvorimod briterne havde taget sig af omkostningerne til de 2500 soldater, der to år tidligere var optaget i deres militær, fortæller Mona Jensen.

Bordet fangede imidlertid, og efter pres fra Storbritannien oprettede Danmark i 1947 en brigade, der deltog i besættelsen af Tyskland på britisk side.

Regeringen fik dog forhandlet antallet af soldater ned til 4000, efter at briterne oprindeligt havde krævet 10.000. Brigaden blev indtil 1958, men allerede i 1949 kom Danmark med i NATO, og dermed havde landet valgt side.

Af Kent Kristensen, kk@adm.sdu.dk

John Christmas-Møller (t.v.) og Frode Jakobsen var begge ministre i Befrielsesregeringen. Førstnævnte havde under krigen flere gange lovet briterne, at danske soldater ville aflaste dem. Foto: Scanpix.

Der var udsøgte regionale produkter til gæsterne, da Syddansk Universitet indviede sit nye turismecenter i Esbjerg. Centerleder, lektor Janne J. Liburd ses her sammen med udviklingsdirektør Lars Erik Jønsson (t.v.) fra VisitDenmark, som er Danmarks nationale turismeorganisation, og direktør Kim Folmann Jørgensen fra FynTour. Foto: René Holmann.

En ny Esbjerg-specialitet

Center for Turisme, Innovation og Kultur skal være med til at skærpe universitetets profil

Der skal være få, men gode varer på hylderne.

Sådan karakteriserede rektor Jens Oddershede visionerne for de tre jyske campusser, da han 9. maj var med til at indvi en ny Esbjerg-specialitet: Center for Turisme, Innovation og Kultur.

- Det nye center er led i en proces, hvor vi skærper de faglige profiler, så hver by får mulighed for at markere sig selvstændigt, sagde Jens Oddershede og fremhævede centrets geografiske placering i det sydvestjyske, hvor turisme er et vigtigt og voksende erhverv – især i Ribe Amt.

Centret skal dels styrke turismeforskningen, dels uddanne højt kvalificerede medarbejdere til turistbranchen. Syddansk Universitet vil derfor søge Videnskabsministeriet om to nye uddannelser: HA i sport- og kulturmanagement samt en bacheloruddannelse i hotel- og restaurationsledelse. Turismecentret, der i international sammenhæng hedder Tourism, Innovation and Culture – TIC, ledes af lektor Janne J. Liburd, og der vil i første omgang blive tilknyttet 11 forskere fra samfundsvidenskab og humaniora i Esbjerg.

- For få år siden var Danmark et uland, når det handlede om turismeforskning. Der er derfor grund til også at sige tillykke til dansk turisme og oplevelseserhverv, for TIC kan være med til at skabe større dygtighed og kreativitet, sagde udviklingsdirektør i VisitDenmark, Lars Erik Jønsson, ved åbningen.

Af Bente Dalgaard, bda@adm.sdu.dk

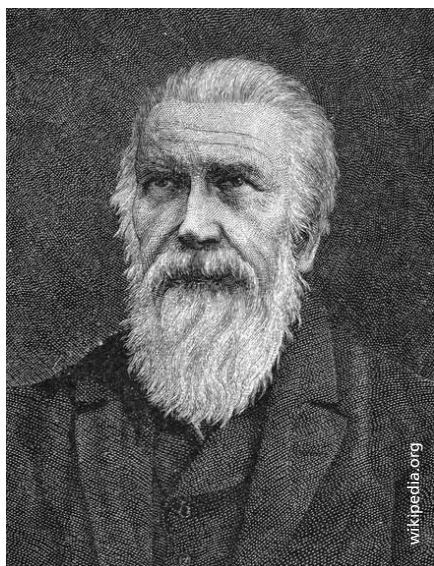

*På Syddansk Universitet har vi valgt at samle alle vores spændende ingeniøruddannelser under titlen fremtidsdesigner. For det bliver du, hvis du er hamrende nysgerrig, lærer en masse og tænker dig om. Det er fremtidsdesignerne, der går foran og ændrer verden. De sætter morgendagens standard for ideudvikling og kreativitet. Og de vil gerne have dig med. Se mere om vores 20 ingeniøruddannelser i Odense og Sønderborg på www.fremtidsdesigner.dk

 SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Dyster tysker i nyt lys

Dansk doktorand giver sit bud på, hvordan den tyske forfatter Wilhelm Raabe skal læses og forstås

FAKTA

Wilhelm Raabe

Søren Robert Fauth forsvarer 2. juni sin doktorafhandling "Der metaphysische Realist. Zur Schopenhauer-Rezeption in Wilhelm Raabes Spätwerk" på Syddansk Universitet i Odense. Wilhelm Raabe (1831-1910) er en vigtig repræsentant for den poetiske realisme i Tyskland. Hans samfundskritiske romaner og noveller er – med få undtagelser – ikke oversat til dansk.

Wilhelm Raabe?

De fleste danskere har aldrig hørt om den tyske forfatter, der døde i Braunschweig i 1910.

Og han har heller ikke været nogen sællert i sit hjemland, hvor han i mange år blev betragtet som en harmløs hjemstavnsdigter, der lod sine ikke overvældende interessante historiske romaner udspille sig i og omkring Braunschweigs og Harzens idylliske landskaber.

- Det var en eklatant fejlslæbning, for Raabe er det stik modsatte. Den idyl, han bygger op, knuser han altid igen, og tilværelsens meningsløshed gennemsyrrer hans forfatterskab fra først til sidst; Livet er – til alle tider og alle steder – lidelse, krig og alles kamp mod alle, siger Søren Robert Fauth. Han begyndte selv at læse Raabe for 11 år siden, mens han studerede tysk på universitetet, og siden har den tyske forfatter haft godt fat i den danske forsker. Så godt, at forskningslektor Søren Fauth fredag den 2. juni kan forsvare en doktorafhandling om tysk litteraturs metafysiske realist: Wilhelm Raabe.

Det sker på Syddansk Universitet i Odense, hvor den 34-årige Søren Fauth vil fremlægge sit bidrag til den internationale Wilhelm Raabe-forskning.

- I 1980'erne og -90'erne fik forskere øje på Raabes værker og opdagede, at han ufortjent var blevet kørt ud på et sidespor. Siden har flere forskere beskrevet ham som en postmoderne forfatter, og det er efter min mening lige så fejlagtigt, siger Søren Fauth.

- På overfladen kan Raabe virke postmodernistisk. Han bruger et hav af referencer – især til Antikken, Romerrigets fald og 30 års krigen. Hans fortællerstruktur er springende – nærmest kaotisk, og så kommer Raabes fortæller ofte med ironiske kommentarer, hvor han træder ud af handlingen og henvender sig direkte til læseren for at diskutere læserens forventninger til handlingen, forklarer han.

Med postmodernistiske læsebriller er alle disse træk tydelige tegn på, at forfatteren ikke længere tror på en stor fælles fortælling, og at det således er umuligt for det moderne menneske at orientere sig i historien.

Men det er, ifølge Fauth, slet ikke Raabes ærinde. Hans komplicerede fortællestil er ikke primært udtryk for en intellektuel leg med læseren, men for erkendelsen om, at livet ikke har nogen dybere mening.

- Raabe skriver på denne måde for at vise, hvordan menneskeheden har været,

er og altid vil være. Hans lokalhistoriske skueplads er et sindbillede på verden – og vel at mærke en verden, hvor menneskets egoistiske driftsnatur altid vil sætte sig igennem og føre til krig og elendighed. Og her er forfatteren på linje med den tyske filosof Arthur Schopenhauer (1788-1860), der anså viljen til liv som den uheldsvangre grund til al splid og ondskab i fremtrædelsesverdenen, siger Søren Fauth.

Detektiv i arkiv

At Wilhelm Raabe især i sine sene værker var påvirket af Schopenhauer er et af omdrejningspunkterne i Søren Fauths afhandling.

>

Hans doktorafhandling var oprindeligt tænkt som en Ph.D, men da den var ved at være færdig, blev Søren Fauth opfordret til at indlevere den som disputats. Kravet til en dansk disputats er, at arbejdets resultater bringer 'forskningen et væsentligt skridt frem'. - Efter et par måneder med præstationsangst besluttede jeg mig for at gøre det, siger Søren Fauth, der med sine 34 år er en særdeles ung doktorand. Foto: Gert Blume.

- I modsætning til andre realistiske forfattere kom Raabe aldrig med programmerklæringer om hensigten med sin litteratur. Den skal man finde i hans værker, og da Raabe er hundsvær at læse, fordi han har så mange krydsreferencer og skjulte hentydninger, er det godt med nørder som mig, der vil gå ind i teksterne og lukke dem op for andre, mener Søren Fauth.

Han har ikke blot haft næsen dybt begravet i Raabes fortællinger, men også nærlæst forfatterens dagbøger samt de værker af Schopenhauer, som den tyske forfatter havde stående i sin reol. Raabes bogsamling befinder sig i dag i et arkiv på Stadtbibliothek Braunschweig, som Søren Fauth har besøgt i flere omgange, og han kalder det selv et fascinerende detektivarbejde at spore Schopenhauers indflydelse på Raabe

Læsespor

- Når Raabe læste, skrev han ikke noter, men han satte små streger i marginen ud for de sætninger og passager, som gjorde særligt indtryk. Og jeg blev helt høj af at følge disse læsespor i hans Schopenhauer-bøger, for jeg kunne se utallige referencer til dem i Raabes egne værker. De er ofte godt gemte, men for mig har det været en stor udfordring at knække koderne, fortæller Søren Fauth, som således har kunnet fortolke Raabes tekster på en ny måde.

- Raabe har ikke hugget sit verdenssyn fra Schopenhauer, for Raabe var "pessimist" allerede, inden han læste værker af den tyske filosof. Men Raabe føler en stærk identifikation med Schopenhauer, og derfor er der så mange spor – bevidste og ubevidste - af Schopenhauer i Raabes sene værker, siger Søren Fauth. Hans doktorafhandling var oprindeligt tænkt som en Ph.D.-afhandling, men da den var ved at være færdig, blev Søren Fauth af en tidligere professor i tysk litteratur ved SDU opfordret til at indlevere den som disputats. Kravet til en dansk disputats er, at arbejdets resultater bringer 'forskningen et væsentligt skridt frem'.

- Efter et par måneder med præstationsangst besluttede jeg mig for at gøre det, siger Søren Fauth, der med sine 34 år er en særdeles ung doktorand.

Han kommer i de næste tre år til at beskæftige sig mere intensivt med Arthur Schopenhauer. Velux-Fonden har nemlig givet ham en bevilling på 1,5 millioner kroner til at skrive en dansksproget monografi om den tyske filosof, og Søren Fauth gennemfører projektet ved Afdeling for Tysk på Aarhus Universitet.

Men projektet vil ikke helt fortrænge Wilhelm Raabe.

- Jeg kunne godt tænke mig at oversætte nogle af hans fortællinger til dansk. Jeg tror, at han kan blive kult, siger Søren Fauth.

Af Bente Dalgaard, bda@adm.sdu.dk

GENOPSLAG

Postdoc med henblik på projekt om virksomhedens sprog

Ved **Center for Europæiske Kulturstudier** ved Institut for Fransk, Italiensk, Russisk, Spansk og Tysk opslås, takket være en bevilling fra Tuborgfondet, en postdoc stilling af 2 års varighed til projektet:

Virksomhedens sprog i en internationaliseret verden. En undersøgelse af danske virksomheders håndtering af fremmedsprog i deres forretning med udlandet, specielt i Europa

Projektet tager i første række sigte på andre fremmedsprog end engelsk, idet det skal undersøges, hvilket behov der er for disse sprog, og hvorvidt eventuel mangel på fremmedsproglig ekspertise hæmmer især små og mellemstore danske virksomheder i deres handel med udlandet.

Stillingen kan søges af lingvister, antropologer, sociologer og i øvrigt af enhver med dokumenterede videnskabelige kvalifikationer, der måtte føle sig kompetent til at gennemføre projektet.

Yderligere Oplysninger kan fås hos centerleder Per Øhrgaard, tlf. 3815 3226, mail: poe.first@cbs.dk eller hos institutleder Anette Villemoes, tlf. 3815 3240, mail: av.first@cbs.dk

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og AC med besættelse snarest muligt.

Ansøgningsfristen er den 6. juni 2006.

Stillingen skal søges på baggrund af det fulde opslag som findes på www.cbs.dk »jobs på CBS«.

Copenhagen Business School
HANDELSHØJSKOLEN

CBS lægger vægt på innovation, partnerskab med erhvervslivet og internationalisering. Som et lærende universitet stiller vi høje kvalitetskrav til vores undervisning, forskning og medarbejdere. CBS har ca. 15.000 studerende fordelt på en bred vifte af samfundsvidenskabelige og humanistiske uddannelser, herunder et dynamisk miljø for executive-uddannelser. CBS har godt 1.000 ansatte, hvoraf ca. 400 er videnskabelige medarbejdere.

| Politiken |

- Hvis man vil indføre regelmæssige befolkningsundersøgelser mod demens, skal man tænke sig grundigt om først, for betingelserne for et screeningsprojekt er ikke opfyldt. Dels mangler der en god og nøjagtig test til hurtigt at konstatere sygdommen, dels ved vi endnu for lidt om behandlingseffekterne.

Kjeld Møller Pedersen, professor, Institut for Sundhedstjenesteforskning

| Politiken | ▼

- Kroerne har en lang tradition for at skabe nærvær til gæsterne. Ejerne tager sig tid og har nærmest et familiebetonet forhold til dem, de har boende. Mange steder er krofatter også allerede kendt som ham, der er fuld af gode historier. Men på nogle kroer har man manglet redskaber til at anvende de gode historier, man ligge inde med.

Janne J. Liburd, leder af Center for Turisme, Innovation og Kultur, der arrangerer kursus i storytelling for kroejere

| Kristeligt Dagblad |

- Vi orienterer os i stigende grad mod det globale. Vi får mere og mere af den slags litteratur, som er stedløs. Leif Davidsen er et godt eksempel, som professionelt og dygtigt skriver ind i samme internationale tradition som John Le Carré og andre krimiforfattere. Bøgerne kan læses uanset, hvilket land du kommer fra, eller hvilken kultur du tilhører.

Mikkel Bruun Zangenberg, lektor, Institut for Litteratur, Kultur og Medier

| Morgenavisen Jyllands-Posten |

Grundlæggende er det jo meget sympatisk, at det kun er de svageste grupper, der skal have, men så enkelt er det ikke. Aftrapningsordninger betyder reelt ændringer i skatten og kan være med til at modvirke at få folk til at arbejde mere eller til at foretage deres egen pensionsopsparring.

Jørn Henrik Petersen, professor, Institut for Statskundskab, om indtægtsreguleret børnecheck og folkepension

| Politiken |

- Derfor er det størrelsen på egenkapitalen, der er et mål for, hvor meget frihed, man har. Og hvis den er negativ, så har man altså meget lidt frihed, og det er et problem, hvis man vil lave universiteter i verdensklasse.

Jens Oddershede, rektor, om universiteternes økonomi

| Fyens Stiftstidende |

- Skolen kan være med til at pege på mobiltelefonen som mere end blot et værktøj til at være i forbindelse med venner og forældre. Børn og unge har i det hele taget brug for undervisning i god mediebrug, hvad angår både mobiltelefoner og chat på internettet.

Lotte Nyboe, adjunkt, Institut for Litteratur, Kultur og Medier

| Urban |

- Undersøgelsen bekræfter, at beliggenhed tæt ved motorvej og muligheden for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft vejer tungt. Men det

kommer lidt bag på os, at områder som børnepasning, skoleforhold samt fritids- og kulturtilbud rangerer så højt.

Lektor Jan Møller Jensen, Institut for Marketing & Management, om erhvervslivets overvejelser, når det skal etablere sig i en kommune

| Morgenavisen Jyllands-Posten |

- Modstanden mod Israel er i de arabiske lande af politisk karakter. I den brede befolkning er der en accept af Israel. Derfor er det ikke overraskende, at to tredjedele af de danske muslimer anerkender Israel.

Helle Lykke Nielsen, lektor, Center for Mellemøstudier

| Berlingske Tidende |

- Hvis de unge kommer med 8,0 og opefter i snit fra en gymnasial uddannelse, så er prognosen for, at de klarer sig igennem universitetet væsentligt bedre.

Per Andersen, studiechef

- Landets kro- og hotelejere har været på kursus for at lære at fortælle gode historier om deres sted. Bliver man for eksempel hjemsogt af spøgelse som her på Dragsholm Slot, er det en måde at brande stedet på. Foto Scanpix.

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

24 timer i tænkeboks

Forskere fra hele landet dystede i Odense under Forskningens Døgn

De er blandt landets fremmeste videnskabsmænd. De har kun 24 timer til at løse verdens energiproblemer. Følg deres kamp mod tiden - og mod hinanden! Det lyder som optakten til en solid omgang actionfilm, hvor forskere redder hele menneskeheden fra ragnarok. Men situationen var nu knap så højspændt, da 30 danske forskere – fordelt på fem teams – konkurrerede under Forskningens Døgn den 5. og 6. maj.

”Forskerdysten – på sporet af fremtiden” fandt sted i Odense, hvor de fem teams blev lukket inde i hver sin tænkeboks i Rådhushallen. Udfordringen til dem blev defineret af et dommerpanel, som Syddansk Universitets rektor Jens Oddershede stod i spidsen for, og den lød: ”Skab en løsning, der kan forebygge, at den nuværende energisituation får uoverskuelige konsekvenser for verdens befolkning”. Midtjyderne blev kåret som vindere, men opløbet var nu ret tæt, mener holdkaptajnen for de syddanske forskere, Henrik Pedersen, der selv er matematiker og dekan for Det Naturvidenskabelige Fakultet.

- Jeg var a priori skeptisk over for forskerdysten, for kunne vi – i øvrigt med en urimelig kort tidsfrist – involvere travle videnskabelige medarbejdere i et projekt, som måske ville være mere tivoli end forskning? siger Henrik Pedersen.

Foran Odense Rådhus blev der serveret mad, som de spiste den i Antikken.
Foto: Geert Mørk

Forskningens Døgn '06 bød på aktiviteter i byer over hele landet. Åbningsceremonien foregik dog i Odense, og det var også her den landsdækkende forskerdyst fandt sted. Her et kikk ned til det syddanske team. Foto: Geert Mørk.

Når han alligevel er villig til at stille op igen næste år, hvis det bliver aktuelt, skyldes det især forløbet i det syddanske aflukke.

- Det er jo et varemærke for Syddansk Universitet, at vi gerne arbejder tværfagligt, og i det døgn, vi var sammen, lykkedes det på utroligste vis at flette vores meget forskellige kompetencer sammen. Vi havde et meget spændende forløb, hvor vi fik skabt en god korpsånd på tværs af de fem fakulteter, og det var det hele værd, mener en begejstret syddansk holdkaptajn.

Af Bente Dalgaard, bda@adm.sdu.dk

Forskningens Døgn skal skabe nærkontakt mellem forskere og den brede befolkning, og derfor var SDU-ansatte og studerende rykket ind i hjertet af Odense.

Foto: Geert Mørk.

LUNDBECKFONDEN

INDKALDELSE AF FORSLAG TIL KANDIDATER TIL

Lundbeckfondens Forskerpris for Yngre Forskere 2006

Lundbeckfonden vil også i 2006 uddele en personlig hæderspris til en dansk forsker under 40 år, der har præsteret fremragende forskning inden for sundheds- eller naturvidenskaberne. Prisen er på 250.000 kr.

Prisen uddeles på basis af begrundede indstillinger fra ledende forskere ved de danske universiteter eller højere læreanstalter. Indstillingen sendes i 6 eksemplarer til Lundbeckfonden. Indstillingen må højst fylde 2 A4 sider og skal ledsages af C.V. og publikations-

liste vedrørende den person, der indstilles. Indstillingen skal være Lundbeckfonden i hænde senest den 15. juni 2006. Tidligere indstillede kandidater kan genindstilles under forudsætning af, at de opfylder alderskriteriet.

Forslag, der kun fremsendes pr. fax eller e-mail vil ikke blive accepteret. Eventuelle spørgsmål kan rettes til fondens forskningschef, dr.med. Erik Juhl.

LUNDBECKFONDEN, Vestagervej 17, 2900 Hellerup. Tlf. 39128000. www.lundbeckfonden.dk

Lundbeckfonden er en erhvervsdrivende fond med væsentlige aktieposter i H. Lundbeck A/S og ALK-Abelló A/S. Fonden uddeler årligt ca. 220 mio. kr. til videnskabelige formål indenfor sundheds- og naturvidenskaberne.

Den første rektor på det daværende Odense Universitet, professor Mogens Brøndsted, er død i en alder af 87 år.

Mogens Brøndsted *in memoriam*

Torsdag den 11. maj 2006 døde professor Mogens Brøndsted i en alder af 87 år.

Mogens Brøndsted blev den 11. august 1966 valgt til det nye Odense Universitets første rektor. Kort forinden var han blevet ansat som professor i nordisk litteratur, et hverv han varetog indtil pensioneringen i 1988.

Hans rektorperiode strakte sig frem til 1. februar 1971. Det var en tid præget af store udfordringer til det nye universitet. Foruden al det praktiske med at synliggøre universitetet, at skaffe lokaler og at få påbegyndt undervisningen, så var det i særdeleshed vigtigt at få markeret, at Danmarks tredje universitet havde samme høje akademiske standarder, som sine to ældre "kolleger". Netop på dette punkt gjorde Mogens Brøndsted en forskel, både med sit eget eksempel og med de krav, han stillede til andre. Denne indsats nyder vi alle godt af den dag i dag.

Blandt andet udformede han personligt universitetets motto: "Fructus Increscit Opera Novo In Agro", hvilket kunne oversættes til "Frugten vokser frem ved arbejdet på den nye ager", og hvor begyndelsesbogstaver FIONIA er det latinske navn for Fyn. Også Odense Universitets bomærke, æbletræet, var tegnet af Mogens Brøndsted. I sin tale i forbindelse med universitetets officielle indvielsesfest den 15. september 1966 gjorde Mogens Brøndsted opmærksom på, at Odense Universitets frugtbare æbletræ stod solidt plantet i det rige fynske muld – den nye ager – hvorfra den ville brede sine grene mellem æblegård og humlehave. Syddansk Universitet opfatter i høj grad både mottoet og bomærket som en del af det arvegods, vi med stolthed værner om. Derfor er der umiskendelige ligheder mellem det segl og det logo, vi bruger i dag, og Mogens Brøndsteds bomærke, og derfor er

Mogens Brøndsteds motto også indhugget i granitten i trinene rundt om Jørn Larsen-søjlen ved universitetets hovedindgang. Om Mogens Brøndsted havde forestillet sig på daværende tidspunkt, hvad han igangsatte, og hvor stor en vækst der var tale om, er jeg usikker på. Han var en flittig og skattet gæst ved universitetets årsmøder, og ved et par lejligheder diskuterede jeg universitetets udvikling med ham. Der fik jeg indtrykket af, at nok havde han forventet et godt liv for det universitet, hvis første rektor han var, men at det på blot 40 år skulle få det omfang, det har fået, det havde han vist ikke forestillet sig. Ej heller tror jeg, at han helt kunne billige alle de udviklinger, man i dag møder i universitetssektoren.

Mogens Brøndsted fortsatte sine faglige gøremål helt til det sidste. Det gælder som både skribent og foredragsholder. Der er få, der som Mogens Brøndsted har arbejdet for formidlingen af universitetets viden til en bredere kreds af befolkningen. Det gjorde han blandt andet gennem sin mangeårige indsats for Folkeuniversitet – og gerne med emner, som havde tilknytning til vores store forfatter H.C. Andersen, der var en anden af Mogens Brøndsteds store interesser.

Mogens Brøndsted plantede et solidt æbletræ. Det har vokset sig stor og stærkt, og mange generationer af studerende har nydt godt af dets frugter. Det mindes vi med glæde nu, hvor vi har måttet tage afsked med Mogens Brøndsted.

Æret være Mogens Brøndsteds minde.

Jens Oddershede

Rektor

Landdistrikter

Syddansk Universitet har fået et nyt institut, der skal forske i, hvordan der kan skabes innovation og nye erhverv i tyndtbefolkede regioner, som oplever stagnation i forhold til den generelle udvikling. Institut for Forskning og Udvikling i Landdistrikter har til huse på Syddansk Universitet i Esbjerg og ledes af Professor Flemming Just, der vil få 12-15 medarbejdere, hvoraf flere kommer fra Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter, som – med støtte fra Folketinget – blev oprettet i 2001 på forsøgsvilkår i fem år.

- På Syddansk Universitet i Esbjerg har vi i forvejen forskningsmiljøer inden for erhvervsøkonomi, turisme og sundhedsfremme, så vi ser frem til et frugtbart samspil på tværs af institutterne, siger Flemming Just, som vil sætse på forskning, der både har national og international relevans.

Uddannelsesmæssigt sætter instituttet på tilbud til studerende, der allerede har gennemført en videregående

uddannelse og efterspørger mere specialiseret viden.

Genvalg til DSL-formand →

Professor Finn Hauberg Mortensen er blevet genvalgt som formand for DSL, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Genvalget betyder, at han i endnu fem år skal lede udgiverselskabet. Selskabet består af omkring 75 forskere inden for dansk sprog, litteratur og historie og udgiver alt fra ordbøger til danske sproglige og litterære værker. I øjeblikket arbejder det eksempelvis på en nyt 18-binds-værk med H.C. Andersens tekster i en tidsvarende form.

- Det er en betydningsfuld post, som jeg er meget glad for fortsat at kunne bestride. Det er vigtigt, at universitetets forskere har ledende poster i nationale og internationale organisationer, som varetager universitetets fag, siger Finn Hauberg Mortensen, der til daglig er leder af Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier på Syddansk Universitet.

Den genvalgte DSL-formand Finn Hauberg Mortensen er til daglig leder af Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier på Syddansk Universitet. Foto: Presse og formidling.

Grosserer M. Brogaard og Hustrus Mindefond, Odense

Der kan ansøges om støtte til:

1. Grundvidenskabelig og klinisk udforskning af leukæmi, fortrinsvis leukæmiformer hos børn.
2. Til kræftforskning i øvrigt.
3. Grundforskning og klinisk forskning indenfor medicinsk cellebiologi, fortrinsvis transmembransal mekanismer og celtransmembransal signaltransduktion og cellulære sekretions mekanismer især i mastceller og leukocytter og den deraf afledte forskning.

1. Der anvendes ikke specielt ansøgningsskema.
2. Ansøgningen skal indeholde følgende: Navn, adresse og arbejdssted for hovedansøger, samt navne på medansøger. Detaljeret budget. Titlen på projektet og kort resumé af projektet på max 200 ord. 1-sides CV for hovedansøger, incl. dennes vigtigste publikationer. Detaljeret projektbeskrivelse, højst 3 sider. Beskrivelse af projektet til brug for pressemeddelelse max. 15 linier.
3. Ansøgningen indsendes i 3 eksemplarer.

Ansøgning sendes til advokat Kjeld Danielsen, Mageløs 12, 5000 Odense C. Ansøgningsfrist 15. juni – udlodning september 2006. Der udloddes i alt ca. 200.000,00 kr. Skriftligt afslag meddeles ikke.

Med venlig hilsen · *Kjeld Danielsen*

Find de skjulte ressourcer i din virksomhed!

Studerende fra Syddansk Universitet er ivrige efter at bruge deres viden i praksis og kan tilføre din virksomhed nye værdier. Skab kontakten via www.videntilvaekst.dk.

Teori omsat til praksis i form af projektsamarbejde, praktikophold og studiejobs

Viden til Væksts Erhvervspartnerne

Puggaard og Thamdrup får forskerpris

Det blev to forskere fra Syddansk Universitet, der løb med Fyens Stiftstidendes Forskerpris 2006. Udover æren og blomster fik lektor Lis Puggaard og lektor Bo Thamdrup hver 15.000 kroner.

Lis Puggaard fra Institut for Idræt og Biomekanik blev hædret for sin forskning i betydningen af fysisk træning, især når det gælder ældre, inaktive eller syge mennesker.

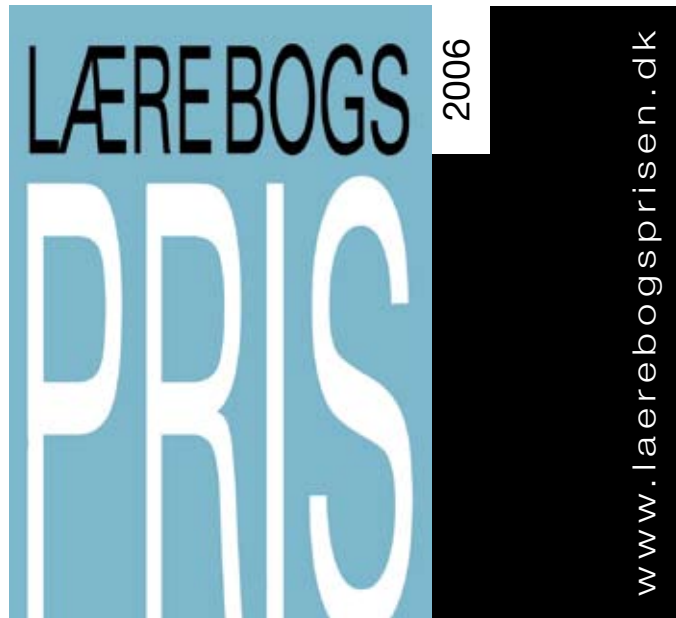
'Lektor Lis Puggaard har i sin universitetskarriere lagt stor vægt på at være brobygger mellem universitetsforskning og det omgivende samfunds interesser og borgere. Denne brobygning fungerer imidlertid ikke uden et samspil med grundforskningen. Kilden til videndeling tørrer ud, hvis der ikke tilføres ny viden fra grundforskningen. I den sammenhæng har Lis Puggaard demonstreret særlige evner til at omsætte resultater fra grundforskningen til interventions-

orienterede initiativer', hedder det i prisindstillingen.

Den anden prismodtager Bo Thamdrup fra Biologisk Institut fik prisen for flere interessante opdagelser inden for bakterieverden. Han har senest beskrevet en proces - kaldet anammox-processen - der har stor betydning for klodens kvælstofkredsløb.

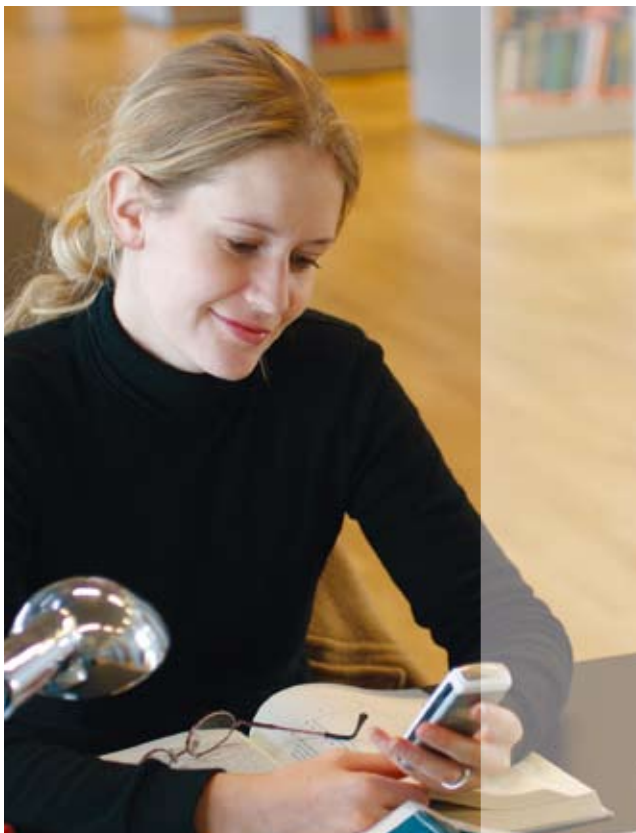
'Efter Bos opdagelse blev offentliggjort har det vist sig, at anammox-processen er aktiv adskillige steder i verdenshavene, og at processen muligvis er en af de vigtigste måder, hvorpå nitrogen (kvælstof) forsvinder fra verdenshavene. Bo fortsætter sit arbejde med anammox-processen, som vil være det bærende projekt i Galathea III ekspeditionen', hedder det i prisindstillingen.

Fyens Stiftstidendes Forskerpris har været uddelt siden 1972.

SKRIV en god lærebog og VIND 100.000 kr.

Konkurrencen er udskrevet af:
Forlaget Samfundslitteratur · Roskilde Universitetsforlag · Forlaget biofolia

Din nye sparringspartner

C3 er med gennem hele din uddannelse og karriere.

- C3 studerende forbereder dig på en karriere i det private erhvervsliv. Her får du faglige og sociale arrangementer, fantastiske medlemstilbud og ikke mindst et livslangt netværk.
- C3 a-kasse giver dig økonomiske tryghed, hvis du bliver ledig - og rådgivning om jobsøgning og karriereveje, så du hurtigst muligt kommer i job igen. Som nyuddannet har du ret til både dagpenge og feriedagpenge. Meld dig ind senest 14 dage efter sidste eksamen.
- C3 organisation er der for at udvikle din karriere efter dit studium. Vi kan bl.a. hjælpe med en karriere i udlandet, kontraktgennemgang, kompetenceafklaring, karriererådgivning og start af egen virksomhed.

Der er altid en C3 forening, der matcher dine behov.
Du bestemmer selv, om du vil være med i en eller flere.
Læs mere om, hvad vi kan gøre for dig på C3.dk.

ledelse
og økonomi

C3.dk

Forkerte aber til forsøg

To lektorer fra Institut for Medicinsk Biologi har en kommentar om det tragiske medicinforsøg i London med i det seneste nummer af Nature

I marts blev seks unge mænd livsfarligt syge, da de var med til at teste et nyt medicinsk præparat mod leddegigt. Kun få minutter efter de havde fået en indsprøjtning med præparatet, svulmede de op, fik voldsomme smerter og organsvigt. Farmaceutfirmaet bag forsøgsproduktet, TeGenero AF, har udtrykt bestyrtelse over hændelsen og kaldt det dramatiske forløb, der foregik i London, for fuldstændig uventet.

Men to lektorer fra Institut for Medicinsk Biologi på Syddansk Universitet har deres egen forklaring på, hvorfor det gik så galt i London.

Søren Hansen og R. Graham Q. Leslie peger i en kommentar i det ansete videnskabelige tidsskrift Nature på de dyreforsøg, der er gået forud for den første testning på seks raske mennesker.

TeGenero har testet medicinen på Java-makak-aber og Rhesus-aber, som begge hører til makakslægten. Og forsøgsaberne har ikke haft reaktioner, der svarer til forsøgspersonernes.

Men, anfører Søren Hansen og Graham Leslie, der er heller ikke komplet identitet mellem mennesket og de to abearter, når det gælder det protein, som forsøgsmedicinen skal påvirke.

- Der er tale om en antistofbehandling, og den type forsøg kræver, at det sted, som stoffet i medicinen skal binde sig til – kaldet "target" - skal være fuldstændig ens, hvis reaktionerne skal være sammenlignelige. Mange andre abearter,

for eksempel chimpanser, ville være egnede til forsøg med præparatet, men ikke Java-makak-aber og Rhesus-aber. Deres proteiner varierer med op til 4 procent fra menneskets, og netop i det "target", hvortil det pågældende antistof binder sig. Det betyder, at aberne kan reagere helt anderledes end mennesker, og at de livstruende symptomer udebliver, siger Søren Hansen.

De to SDU-lektorer underviser begge i biomedicin, og de har brugt det tragiske forsøg i London i deres undervisning.

- Vi har derfor undersøgt og spurgt os frem for at finde en forklaring på, hvorfor det gik så galt, og det er i den forbindelse, at vi har fået øje på, at TeGenero angiver, at "target" i aberne er identiske med "target" i menneskerne, og det er ikke korrekt, siger Søren Hansen.

Af Bente Dalgaard, bda@adm.sdu.dk

